

**Pedagogisch werkplan  
BSO Hoera Helden  
De Liaan**



## **Inhoudsopgave**

<b>1. Pedagogisch werkplan</b> .....	<b>3</b>
1.1 Algemene doelstelling .....	3
1.2 Visie .....	3
1.3 Pedagogisch kernwaarden van Hoera .....	3
1.4 Groepsindeling .....	5
1.5 Wenbeleid binnen Hoera .....	7
1.6 Beleid rondom extra dagdelen .....	7
1.7 Dagritme .....	8
1.8 Open deurenbeleid .....	11
1.9 Personele samenstelling .....	11
1.10 Oudercommissie .....	13
1.11 Afwijkingsregeling .....	13
<b>2. BSO Hoera De Liaan</b> .....	<b>14</b>
2.1 Doelstelling van BSO Hoera .....	14
2.2 Pedagogisch klimaat Hoera .....	14
A. Een gevoel van emotionele veiligheid .....	15
B. Gelegenheid tot ontwikkelen van persoonlijke competentie .....	18
C. Gelegenheid tot ontwikkelen van sociale competentie .....	20
D. Eigen maken van normen, waarden en 'cultuur' .....	22

## **1. Pedagogisch werkplan**

Dit pedagogisch werkplan biedt de pedagogisch medewerkers een leidraad bij de uitvoering van hun werk. Het werkplan is een concretere uitwerking van het pedagogisch beleidsplan, gericht op de locatie.

### **Waar staan we voor?**

#### **1.1 Algemene doelstelling**

BSO Hoera de Liaan biedt opvang aan kinderen vanaf 4 jaar tot aan het moment waarop zij naar de middelbare school gaan. Ieder kind, ongeacht nationaliteit, geloofsovertuiging, cultuur of achtergrond, van werkende of studerende ouders is welkom bij ons kindercentrum. Onder voorwaarden is ook opvang van kinderen met een lichte handicap mogelijk.

#### **1.2 Visie**

Hoera kindercentra is gevestigd in de gemeenten Peel & Maas, Nederweert, Weert en Leudal. Hoera kijkt positief naar kinderen: ieder kind heeft recht op kwalitatief de beste opvang die er is. Ieder kind is uniek en wordt als individu benaderd. Kinderen maken samen met elkaar de groep. In de diversiteit van de kinderen zien we een uitdaging. We laten ieder kind in zijn waarde en respecteren het individu. Kinderen nemen actief en zelfstandig voor zover hun ontwikkeling dat toelaat, deel aan de activiteiten gedurende de dag. Hoera respecteert dit initiatief. Wij luisteren naar de kinderen en sluiten aan bij de dingen die kinderen kunnen. Vanuit deze visie stimuleren wij de kinderen in hun algehele ontwikkeling. Hoera gaat bij het werk uit van de dialoog en werkt nauw samen met andere organisaties, zoals onderwijs en Jeugdgezondheidszorg, welzijn en natuurlijk met de ouder.

Hoera kindercentra wil niet alleen de samenwerking tussen onderwijs en kinderopvang versterken, maar ook welzijn in deze samenwerking betrekken. Dat vinden we namelijk belangrijk. Hierdoor ontstaan mogelijkheden om optimaal te werken aan de integrale ontwikkeling van kinderen in de leeftijd van nul tot dertien jaar.

Deze samenwerking krijgt vooral gestalte op lokaal niveau in kernen en wijken. Gezamenlijk creëren de partners een omgeving en een opvoedingsklimaat waarin het individuele kind zich positief kan ontwikkelen op het gebied van cognitieve-, sociaal-emotionele-, motorische- en taalontwikkeling. Centraal staan het kind en de 5 O's: Opvoeding, Ontwikkeling, Ontspanning, Opvang en Onderwijs.

De voornaamste doelstelling van de samenwerking is de zorg in de breedste zin van het woord voor de kinderen van Helden te optimaliseren, een doorgaande lijn te waarborgen en elkaar als samenwerkingspartner beter te leren kennen.

#### **1.3 Pedagogisch kernwaarden van Hoera**

De pedagogische waarden van Hoera Kindercentra zijn beschreven voor medewerkers, ouders en alle betrokkenen bij Hoera Kindercentra. Het dient ter inspiratie en geeft richting aan ons professioneel handelen.

Hoera Kindercentra acteert in het speelveld van opvang waarbij, in nauwe samenwerking met het onderwijs, gestreefd wordt naar pedagogisch partnerschap met ouders. Hoera

Kindercentra biedt een totaalpakket op het gebied van educatie en opvoeding. Vakbekwame professionals faciliteren een rijke leeromgeving waarbinnen het kind zich optimaal kan ontwikkelen. Door niet alleen interne maar ook externe samenwerking, is er een sterke binding met partners uit de omgeving.

### **Samen spelen en leren**

Zowel het dagprogramma als de rijke leeromgeving sluiten aan bij de behoeften van het kind. Het diverse en rijke aanbod is veilig, uitdagend en prikkelend. Het aanbod en de omgeving stimuleren de zelfstandigheid, door zelf ontdekken en onderzoeken mogelijk te maken.

### **Samen opgroeien**

Samenwerking met ouders is gericht op de ontwikkeling van het kind. Gelijkwaardig contact tussen professional en ouders zorgt ervoor dat het kind het uitgangspunt is. De professional en de ouders zijn sparringpartners. Er wordt zo goed mogelijk aangesloten bij thuis. Samen opgroeien is het uitgangspunt.

### **Samen ontwikkelen**

Vakbekwame en betrokken professionals van Hoera Kindercentra werken vanuit het hart. Er wordt gewerkt vanuit eigenaarschap waarin positieve beeldvorming, gelijkwaardigheid en trots belangrijk zijn. Samenwerking en zelfreflectie zijn kenmerken van het handelen en gedrag. Professionals worden duurzaam ingezet op basis van hun eigen expertise. Oog voor het individuele kind en groepsmanagement zijn in balans. Permanente educatie en coaching van de professionals dragen bij aan de continue verbetering en borging van de pedagogische kwaliteit.

### **Maatschappelijk betrokken, Brede lokale samenwerking (IKC)**

Hoera kindercentra richt zich op de opvang én ontwikkeling van kinderen. We doen dat allereerst in samenwerking met ouders, maar bewust ook met onderwijs, verenigingen en welzijn.

We streven naar integrale kindcentra (IKC's) waar kinderen van nul tot dertien jaar met elkaar spelen, leren en zich ontwikkelen. Waar wordt gewerkt vanuit een gezamenlijke visie en waar kinderen terecht kunnen voor een zo breed mogelijk pakket aan activiteiten op het gebied van educatie, opvang, welzijn en ontwikkeling.

Zodat ook kinderen die extra zorg of aandacht nodig hebben, zo veel mogelijk in de eigen omgeving kunnen opgroeien.

Bij voorkeur zijn onze locaties te vinden in een basisschool, sportcomplex of andere maatschappelijke voorziening. Door deze brede lokale samenwerking ontstaan meer mogelijkheden: om de ontwikkeling van kinderen optimaal te begeleiden én om de voorzieningen in het dorp zo breed mogelijk te houden.

### **Pedagogisch klimaat**

Het is belangrijk dat kinderen zich bij BSO Hoera veilig en vertrouwd voelen. Als kinderen zich op hun gemak voelen en vertrouwen hebben in de medewerkers en de speelomgeving, dan geeft dit een kind de ruimte om de wereld om zich heen te gaan verkennen en om op onderzoek uit te gaan. Een goed pedagogisch klimaat wil zeggen dat er tijd en rust is om met elkaar fijne dingen te doen. Het is belangrijk om kinderen niet op te jagen in hun ontwikkeling. We spelen in op de ontwikkeling van kinderen en staan open voor de kinderen. We gaan uit van wat een kind nodig heeft: elk kind is uniek en wordt ook zodanig benaderd. Zelfredzaamheid, respect en vertrouwen zijn daarbij sleutelwoorden. Goede ingerichte ruimtes dragen daarnaast ook bij aan een prettig en positief pedagogisch klimaat. Een ruimte moet veel mogelijkheden en keuzes bieden om te spelen, te onderzoeken en te experimenteren.

## 1.4 Groepsindeling

### BSO Hoera Helden, de Liaan

Wij bieden opvang voor kinderen in de basisschoolleeftijd 4-13 jaar. In totaal zijn er 60 kindplaatsen bij BSO Hoera de Liaan

Hoera werkt nauw samen met basisschool de Liaan. Samen wordt er gewerkt aan een toekomstig integraal kindcentrum. Pedagogisch medewerkers en leerkrachten hebben een gezamenlijk opleidingstraject gevolgd vanuit de Daltonvisie om zo een doorgaand pedagogisch klimaat aan te kunnen bieden. Binnen de Daltonvisie staan de volgende kernwaarden centraal: Verantwoordelijkheid, Samenwerking, Effectiviteit, Zelfstandigheid en Reflectie. Vanuit deze visie geven we de activiteiten binnen de NSO vorm. Kinderen hebben hier een belangrijke rol in. Ze kiezen welke activiteit, met wie ze op welk moment gaan doen. Hier zijn ze zelf voor verantwoordelijk en voeren ze overleg met of vragen ze hulp bij de pedagogisch medewerkers.

BSO de Liaan werkt met verticale basisgroepen. Aan iedere groep is een vaste medewerker gekoppeld. Voor kinderen is het bekend welke medewerker hun aanspreekpunt is op de dag dat zij op de BSO verblijven. Daarnaast vinden we het belangrijk dat een kind terug kan vallen op de medewerker waar het zich het meest vertrouwd bij voelt. Dat kan ook een medewerker zijn van een andere basisgroep.

Basisgroep	Leeftijd	Maximale groepsgrootte	Aantal medewerkers
Basisgroep 1	4-12 jaar	Max 20	1 of 2 medewerkers
Basisgroep 2	4-12 jaar	Max 20	1 of 2 medewerkers
Basisgroep 3	4-12 jaar	Max 20	1 of 2 medewerkers

### Groepsruimten

Bij BSO de Liaan maken we gebruik van verschillende groepsruimten. De diverse ruimtes zijn dermate ingericht dat het voor kinderen duidelijk is welke activiteit ze in welke ruimte kunnen doen. Groepsruimte 1 (Hal) wordt vooral gebruikt voor spelletjes en creatieve activiteiten. Groepsruimte 2 (Leeuw) is een grote ruimte met daarin tafels, banken en knus ingerichte hoeken. De ruimte biedt vooral mogelijkheden voor knutselen, gezelschapsspellen, spellen en muziek, toneel en rollenspel. Daarnaast is deze ruimte ook zeer geschikt voor koken/bakken, huiswerk en leesactiviteiten.

Groepsruimtes 3 (Eekhoorn) is knus ingericht met diverse speelhoeken. Het spelmateriaal is afgestemd op de leeftijdsgroep. De ruimte biedt vooral mogelijkheden voor fantasiespel. Deze groepsruimte wordt in de ochtend gebruikt voor het peuterprogramma. Tijdens de BSO gebruiken we deze ruimte voor vrij spel.

Na schooltijd komen de kinderen bij de BSO binnen. We werken met een planbord waar kinderen hun eigen activiteit kunnen kiezen. Bij het planbord staat vanaf 15.15 uur één PM-er met de tablet die controleert welke kinderen gearriveerd zijn. Kinderen melden zichzelf aanwezig op de tablet. Deze collega stuurt de kinderen ook aan bij het plannen van activiteiten.

De kinderen hangen hun naamlabel bij een bepaalde activiteit. Op het planbord hangen bandjes. Deze bandjes geven aan hoeveel kinderen voor een bepaalde activiteit kunnen kiezen.

Een van de activiteiten welke tot 16.00 uur gekozen kan worden is het restaurant. Op het planbord wordt "restaurant" aangeduid met de oranje bandjes. Er kunnen max. 20 kinderen in het restaurant. De verdeling is afhankelijk van de groepssamenstelling en kan per dag bekeken worden (bijvoorbeeld 8 onderbouw, 8 bovenbouw, 4 de Pas).

In lokaal "Leeuw" zitten twee PM-ers. Elke PM-er zit bij een tafel. Zij vragen de kinderen welk fruit ze willen eten en houden er toezicht op dat de kinderen ranja drinken en een koekje eten.

Tijdens het eten zitten de kinderen aan tafel. Kinderen zonder oranje bandje hebben tot 16.00 uur geen toegang tot het restaurant en mogen spelen in de grote hal.

Wanneer kinderen klaar zijn met het eten en drinken in het restaurant gaan ze terug naar de grote hal en kiezen ze een andere activiteit op het planbord. Hun oranje bandje hangen ze terug zodat er plaats vrij komt voor andere kinderen in het restaurant.

In het restaurant ligt een lijst waarop de namen van de kinderen staan die die dag aanwezig zijn bij de NSO. De pedagogisch medewerker registreert welke kinderen in het restaurant zijn geweest. In een opslag kan de pedagogisch medewerkster zien welke kinderen nog niet in het restaurant zijn geweest en deze kinderen hier op aansturen.

Vanaf 16.00 uur worden er verschillende activiteiten aangeboden. Het activiteitenaanbod door de pedagogisch medewerk(st)ers is groot en divers. Van de kinderen wordt verwacht, dat ze gekozen hebben aan welke activiteit ze gaan deelnemen/naar welke ruimte ze gaan spelen.

Tijdens de activiteiten blijft het aantal kinderen per pedagogisch medewerker van kracht, toegepast op het totaal aantal aanwezige kinderen. Door middel van de bandjes op het planbord geven we vooraf aan hoeveel kinderen aan een bepaalde activiteit deel kunnen nemen.

Bij een activiteit waar meer dan 30 kinderen aan deelnemen, zorgen we voor extra begeleiding. Bij een dergelijk grote activiteit huren we een organisatie in die de activiteit aanbiedt of zorgen we voor extra medewerkers, zodat de vaste medewerkers zich kunnen ontfemen over de begeleiding van de kinderen. Daarnaast overleggen we met de vrijwilligers en mogelijke stagiaire(s) of er bewust gepland kan worden dat zij aanwezig zijn bij de dergelijke activiteit. Dergelijke activiteiten worden over het algemeen in vakanties ingepland, waarbij ouders vooraf het activiteitenprogramma ontvangen en op de hoogte zijn van het aanbod in activiteiten van een desbetreffende dag. Wanneer een dergelijk grote activiteit tijdens een schoolweek plaats vindt, laten we kinderen door ouders zich vooraf via ouderportaal aanmelden, zodat ouders ook wederom op de hoogte zijn en eventueel eerder kunnen komen om een kijkje te kunnen nemen bij de activiteit.

Binnen Hoera kindercentra kan er, overeenkomstig met het convenant kwaliteit kinderopvang afgeweken worden van de beroepskracht-kindratio (BKR).

De afwijkingsregeling kan zowel tijdens schoolvakanties als op schooldagen worden ingezet, echter tijdens schooldagen duurt de afwijking maximaal een halfuur en is er nooit minder dan de helft van het aantal benodigde pedagogisch medewerkers aanwezig op de groep.

Tijdens vakantiedagen kan de afwijking maximaal drie uur en is er nooit minder dan de helft van het aantal benodigde pedagogisch medewerkers aanwezig op de groep.

Deze afwijkingsmomenten vinden plaats, op enige momenten afgeweken worden van de BKR.

Deze afwijkingsregeling wordt toegepast van 7.30 – 8.00 uur, tijdens de pauzemomenten van 12.45 – 14.15 uur en van 17.00 tot 18.00 uur.

Tijdens schoolvakanties en studiedagen vindt het aanbod van alle locaties in Helden plaats bij BSO de Liaan of bij BSO Panningen. Ouders zijn hiervan op de hoogte en hebben hier toestemming voor gegeven. Ouders ontvangen via de mail een overzicht van het vakantieprogramma en kunnen op basis daarvan aangeven op welke dagen ze gebruik willen maken van de opvang.

## 1.5 Wenbeleid binnen Hoera

Binnen BSO Hoera de Liaan is het mogelijk dat kinderen komen wennen. Deze wenafspraak zal door de pedagogisch medewerker in overleg met de ouders worden gemaakt.

### Wenbeleid bij nieuwe instroom (extern)

Binnen Hoera de Liaan is het mogelijk dat kinderen komen wennen in hun nieuwe basisgroep. Deze wenafspraak zal door de pedagogisch medewerker in overleg met de ouders worden gemaakt.

Wenafspraken worden alleen gemaakt op momenten dat de groepsbezetting in de wengroep dit toelaat en de BKR niet overschreden wordt op het moment dat het kindje naar de wengroep gaat. In voorkomende situaties kan een medewerker van de eigen groep met het wenkindje mee naar de wengroep tijdens het wennen (afhankelijk van de BKR). Tenslotte kan het voorkomen dat een kindje alleen kan gaan wennen op dagen dat het normaal gesproken niet naar de opvang komt (omdat er alleen op deze momenten plaats is om te wennen binnen de PKR). In dit geval bestaat er de mogelijkheid om in aanwezigheid van een van de ouders te komen wennen op elke gewenste dag.

### Wenbeleid bij doorstroom (intern)

Een kind mag twee weken voorafgaande aan de plaatsing twee keer komen wennen. Het wennen bij instroom van nieuwe kinderen is boventallig op de basisgroep en gedurende maximaal drie uur per wenmoment.

In de wenperiode is het opbouwen van een vertrouwensrelatie tussen de pedagogisch medewerker, de ouder(s)/verzorger(s) en het kind het belangrijkste doel. Kinderen willen zich veilig en geborgen voelen, maar ouders/verzorgers willen ook met vertrouwen hun kind kunnen brengen.

Bij de eerste wenafspraak worden ouder(s) en kind aansluitend aan schooltijd verwacht of wordt dit in overleg met ouders gepland wanneer er geen kinderen bij de BSO zijn. Zo kan het kind en zijn/haar ouders rustig kennis maken met de omgeving, het spelmateriaal, het dagritme en andere vragen die boven komen. Wanneer de eerste wenafspraak gemaakt is aansluitend aan schooltijd heeft een pedagogisch medewerker de ruimte het kind en de ouders te verwelkomen en uit te leggen hoe de dagelijkse structuur van de BSO er uit ziet. De andere kinderen zijn dan binnen en hebben een activiteit.

Een kind kan om verschillende redenen doorstromen naar een andere basisgroep:

- Een kind dat de leeftijd heeft om naar een andere groep door te stromen;
- Een kind dat eerder toe is aan een volgende groep en alvast gaat spelen op de nieuwe groep;
- Een kind dat later doorstroomt naar een volgende groep in verband met ontwikkeling.

De BKR op groepsniveau kan tijdens het wennen tijdelijk worden losgelaten.

Een wenafspraak wordt door de groep in overleg met ouders gepland.

Alle gegevens van het kind, o.a. stamgegevens, toestemmingsverklaring, observatieverslagen etc. worden gebundeld in het kinddossier. De gegevens uit het kinddossier gaan mee tijdens de overdracht naar de nieuwe basisgroep.

## 1.6 Beleid rondom extra dagdelen

Ouders kunnen gebruik maken van een extra VSO of NSO moment of een extra dagdeel in vakanties of op studiedagen. Dit kan op diverse manieren.

### **Bonus uren**

Alle ouders krijgen op jaarbasis drie gratis dagdelen/ bonusuren per kind. Bonusuren kunnen worden ingezet wanneer de maximale stamgroeps grootte evenals het aantal pedagogisch medewerkers gehandhaafd blijft (BKR). Bonusuren worden ingezet in de oorspronkelijke stamgroep van het kind.

### **Incidenteel afnemen extra dagdeel**

Er bestaat de mogelijkheid voor ouders om incidenteel een extra dag(deel) af te nemen, dat buiten de vaste contacturen.

Dit is mogelijk wanneer de maximale groeps grootte evenals het aantal pedagogisch medewerkers gehandhaafd blijft (BKR).

### **1.7 Dagritme**

Binnen BSO Hoera de Liaan hanteren we tijdens de reguliere schoolweken een dagelijks terugkerende structuur. Dit is voor de kinderen herkenbaar en biedt houvast.

Er kan worden afgeweken wanneer er speciale gelegenheden zijn, zoals de vieringen van sinterklaas, kerstmis, pasen, carnaval, koningsspelen of andere uitzonderingen. Tijdens de vakanties wordt een ander dagritme gehanteerd, omdat de kinderen dan halve of hele dagen aanwezig zijn.

#### **Dagritme VSO**

Tijdens de voorschoolse opvang (VSO) is het mogelijk de kinderen te brengen vanaf 6.30 uur. Alle kinderen gaan om 8.15 uur met de pedagogisch medewerker naar buiten.

Zodra de leerkracht aanwezig is worden de kinderen overgedragen aan school.

De kinderen gaan samen met de eigen leerkracht naar de klas.

Tijdens de VSO mogen kinderen zelf een activiteit kiezen; bijvoorbeeld tekenen, een spelletje, in de speelhoek spelen.

#### **Dagritme NSO**

De kinderen van groep 1 en 2 worden in de klas opgehaald. De kinderen van groep 3 tot en met 8 komen zelfstandig naar de groepsruimte (Leeuw) van de BSO. Onze pedagogisch medewerkers zijn herkenbaar aan het keycord.

Op de Liaan worden kinderen van meerder basisscholen opgevangen. Omdat er verschil zit in de eindtijden van de basisscholen, komen de kinderen niet allemaal gelijk binnen. Kinderen die arriveren worden opgevangen en indien nodig geholpen met het opbergen van hun jas en tas.

Bij binnenkomst melden kinderen zichzelf aanwezig op te tablet. Een PM-er controleert welke kinderen er zijn en ondersteunt de kinderen wanneer nodig bij het kiezen van een activiteit.

Nadat de kinderen zich aan hebben gemeld pakken ze hun naamlabel en kiezen een activiteit op het planbord. Door middel van bandjes is aangegeven hoeveel kinderen aan een bepaalde activiteit kunnen deelnemen.

Een van de activiteiten welke tot 16.00 uur gekozen kan worden is het restaurant. Op het planbord wordt "restaurant" aangeduid met de oranje bandjes. Er kunnen maximaal 20 kinderen in het restaurant. De verdeling is afhankelijk van de groepssamenstelling en kan per dag bekeken worden (bijvoorbeeld acht kinderen uit de onderbouw, acht kinderen uit de bovenbouw, vier kinderen van de Pas).

In lokaal "Leeuw" zitten twee PM-ers. Elke PM-er zit bij een tafel. Zij vragen de kinderen welk fruit ze willen eten en houden er toezicht op dat de kinderen ranja drinken en een koekje eten. De kinderen zitten dan samen met een pedagogisch medewerker aan tafel



en kunnen op dit rustige moment even bijkomen van de schooldag en hun verhaal vertellen.

Kinderen zonder oranje bandje hebben tot 16.00 uur geen toegang tot het restaurant en mogen spelen in de grote hal.

Wanneer kinderen klaar zijn met het eten en drinken in het restaurant gaan ze terug naar de grote hal en kiezen ze een andere activiteit op het planbord. Hun oranje bandje hangen ze terug op het planbord zodat er plaats vrij komt voor andere kinderen in het restaurant.

In het restaurant ligt een lijst waarop de namen van de kinderen staan die betreffende dag aanwezig zijn bij de NSO. PM-er registreren welke kinderen in het restaurant zijn geweest. Zo kunnen ze in een oogopslag zien welke kinderen nog niet in het restaurant zijn geweest en deze kinderen hier op aansturen.

Vanaf 15.00 uur worden er verschillende thema gerelateerde activiteiten aangeboden. Het activiteiten aanbod door de pedagogisch medewerk(st)ers is groot en divers en spreekt de verschillende talenten van kinderen aan:

- Creatief
- Expressie
- Koken
- Natuur
- Sociaal
- Sport en spel
- Techniek en wetenschap

Kinderen bepalen zelf of ze hieraan deelnemen. Kinderen kunnen er ook voor kiezen om een activiteit voor zich zelf te doen, bijvoorbeeld een spelletje spelen of een boek lezen. Deze activiteit kunnen ze in dezelfde ruimte doen.

Kinderen nemen zelf het initiatief om mee te doen aan een gezamenlijke activiteit. De pedagogisch medewerker zal de kinderen wel uitdagen en stimuleren.

Bij droog weer gaat de groep naar buiten. Aan de school grenst een grote speelplaats die mogelijkheden biedt tot spel. Soms vinden er activiteiten plaats buiten de buitenruimte van Hoera de Liaan. (Bijvoorbeeld een bezoek aan een nabij gelegen speeltuintje). Deze activiteiten zijn afhankelijk van de samenstelling van de groep en de groepsgrootte. Bij het verlaten van het terrein wordt te allen tijden de protocollen gevolgd. Wanneer de groep niet in het gebouw aanwezig is, worden ouders hierover middels ouderportaal op de hoogte gebracht.

Tijdens studiedagen en schoolvakanties kunnen kinderen de hele dag terecht bij BSO Hoera de Liaan die nauw samenwerkt met BSO Hoera Panningen. In de schoolvakanties wordt volgens een vakantieprogramma gewerkt (eventueel in samenwerking met een andere locatie). In het vakantieprogramma wordt ruimschoots van tevoren aan ouders medegedeeld welke activiteiten er plaatsvinden op welke dagen. Ook als een activiteit niet op de vaste BSO dag van het kind valt, kan een kind worden ingeschreven voor de activiteit.

Ouders worden hiervan vooraf schriftelijk op de hoogte gesteld. Ze kunnen schriftelijk aangeven van welke dagen opvang ze gebruik willen maken. Kinderen krijgen de ruimte en mogelijkheid om mee te denken in het programma-aanbod. Denk aan keuze van een thema en de soort van activiteiten.

### **Vakantiedagen**

In de vakanties is er een ochtend en een middag programma. Voor iedere vakantie wordt er door het team een vakantieprogramma samengesteld. De ouders krijgen dit via de ouderportaal toegestuurd. Uitgangspunt is een gekozen thema. Iedere dag vindt of vinden er leuke activiteiten plaats. Tijdens de vakantiedagen worden kinderen 's ochtends of 's middags ontvangen. Afhankelijk wat ze aan opvang nodig hebben. Om 12.00 uur wordt er samen een broodmaaltijd genuttigd. Gedurende de dag zijn er momenten waarop de kinderen vrij kunnen spelen. Ook worden er activiteiten gepland.

### **Externe activiteiten**

Bij externe activiteiten (bijvoorbeeld een uitstapje naar een speeltuin) wordt ten alle tijden het protocol 'externe activiteiten' gevolgd.

Bij externe activiteiten (activiteiten buiten de locatie) worden ouders altijd vooraf geïnformeerd en wordt om toestemming gevraagd.

### **Vaste medewerkers**

De pedagogisch medewerkers van de locatie zijn bekend bij de kinderen omdat er wordt gewerkt met een vast team. Doordat kinderen regelmatig kunnen kiezen bij activiteiten zijn ze bekend met de verschillende pedagogisch medewerkers van de locatie.

De duur van deze situatie staat niet op voorhand vast. Dit is afhankelijk van het aantal flexkinderen dat gebruik maakt van de opvang en van het aantal aan- en afmeldingen dat per week kan verschillen.

### **Vierogenprincipe**

Bij Hoera De Liaan wordt o.a. op de volgende manieren aan het vierogenprincipe vorm gegeven:

- Omdat Hoera De Liaan gevestigd is in het schoolgebouw, zijn er tijdens schoolweken altijd leerkrachten en onderwijsondersteunend personeel in het gebouw aanwezig. Er kan te allen tijde iemand binnen komen zonder dat diegene zich hoeft aan te kondigen.
- Tijdens het laatste moment van de dag, wanneer een pedagogisch medewerker mogelijk alleen is, worden de kinderen door hun ouders op verschillende momenten opgehaald waardoor een pedagogisch medewerker eveneens op dit moment zelden nog maar alleen is met een kind.
- Als er tijdens een dagmoment op een groep alleen wordt gewerkt (altijd met een kloppend BKR), dan is er meestal een collega van de basisschool of interieurverzorgster aanwezig. Is dit niet het geval dan is er meestal een clustermanager of assistent leidinggevende achter de hand die regelmatig de pedagogisch medewerker bijstaat, even komt kijken e.d.
- Clustermanagers en assistent leidinggevendens lopen regelmatig onaangekondigd de groepsruimte binnen (met inachtneming van de rust in de groep). Ook de directeur legt met enige regelmaat bedrijfsbezoeken af op verschillende tijdstippen zonder voorafgaande aankondiging.
- Uiteraard lopen collega pedagogisch medewerkers regelmatig, zonder vooraankondiging, bij elkaar de groep binnen.
- Bij Hoera kindercentra heerst een open, professioneel klimaat waarbij pedagogisch medewerkers door de leidinggevendens herhaaldelijk worden uitgenodigd om elkaar feedback te geven hetgeen een positieve bijdrage heeft aan het totaal van hun professioneel handelen en de pedagogische sfeer.
- Bij uitstapjes wordt er in het kader van het vierogenprincipe zoveel mogelijk gekozen voor bestemmingen waar ook andere personen aanwezig (kunnen) zijn zodat er altijd "toezicht" van externen is. Denk aan de dorpswinkel, de speeltuin in

de wijk, de markt, de school, de bibliotheek, enz. Meestal zal het aantal deelnemende kinderen vanwege de BKR al om minimaal twee medewerkers vragen. Indien dit niet het geval is, worden deze uitstapjes bij voorkeur ook begeleid door meer dan een persoon; minimaal een pedagogisch medewerker, geassisteerd door een vrijwilliger of stagiaire.

### **Mentorschap**

Ieder kind in de BSO heeft een eigen mentor. Deze mentor is een pedagogisch medewerker die werkzaam is op de groep van het kind. Ouders worden tijdens de intake en via het ouderportaal geïnformeerd over welke pedagogisch medewerker de mentor is van hun kind.

Een maal per jaar (in maart) bespreekt de mentor samen met het kind het welbevinden in de BSO. Dit doen zij aan de hand van de "smily-formulieren". Op basis daarvan wordt ouders de mogelijkheid geboden voor een gesprek met de mentor. Daarnaast is de mentor het vaste aanspreekpunt voor ouders en kind en zal zij met ouders contact opnemen als zij dat noodzakelijk acht. Daarnaast is er een nauwe samenwerking met de basisschool. De mentor kan ook indien nodig afstemmen met leerkrachten.

### **1.8 Open deurenbeleid**

Kinderen kiezen zelf welke activiteit ze willen gaan doen. Dit kunnen ook activiteiten zijn die georganiseerd worden buiten de groepsruimten, zoals activiteiten buiten of in de speelzaal. De medewerkers verspreiden zich over de activiteiten, rekening houdend met de BKR. Open deurenbeleid draagt positief bij aan de ontwikkeling van kinderen. Zo kunnen bijvoorbeeld jonge kinderen leren van de oudere kinderen.

### **1.9 Personele samenstelling**

Hoera werkt met pedagogisch medewerkers die minimaal een MBO 3 of MBO 4 opleiding met een pedagogische achtergrond afgerond hebben. Soms wordt er gewerkt met een vrijwilliger. Deze is altijd boventallig aanwezig, biedt ondersteuning aan de pedagogisch medewerkers maar draagt nooit de verantwoordelijkheid voor de groep of voor een individueel kind. Een vrijwilliger is altijd in het bezit van een VOG.

### **Scholing en bijscholing**

Hoera heeft in een organisatie-breed opleidingsplan beschreven waaraan pedagogisch medewerkers kunnen deelnemen. Hierbij valt te denken aan VVE-scholing Puk en Ko, scholing babyspecialisme, activiteitgericht werken, scholing Meldcode, BHV, Kinder EHBO, Jaarlijks vinden er met alle medewerkers Persoonlijke Ontwikkelings Gesprekken (POG). In dat gesprek wordt besproken wat er noodzakelijk is aan opleiding. Ook kan door de pedagogisch medewerker aangegeven worden op welk vlak er opleidingsbehoefte is. Uitgangspunt is dat iedere pedagogisch medewerker zich er van bewust is dat dat permanente educatie een basis is.

Naast het organisatie brede opleidingsplan ligt bij locatie de Liaan de focus op deskundigheidsbevordering rondom Dalton. Alle medewerkers zijn hierbij betrokken. Zij hebben samen met de leerkrachten een Dalton-opleidingstraject gevolgd en zijn vervolgens gecertificeerd. Daarnaast vinden er met regelmaat herhalingsbijeenkomst al dan niet samen met het onderwijs plaats. Nieuwe medewerkers worden hierin meegenomen.

### **Stagiaires**

Binnen onze organisatie bieden wij leerlingen de gelegenheid om praktijkervaring op te doen. Zij worden begeleid door een werkbegeleider op locatie. De algehele coördinatie

rondom stage gebeurt door de praktijkopleider. Leerlingen kunnen in de groepen praktijkervaring op doen, ze zijn altijd boventallig aanwezig in een groep. Het betreft veelal leerlingen van de opleiding Pedagogisch werker niveau 3 of 4, studenten van de opleiding Helpende Zorg en Welzijn, niveau 2. Of een enkele leerling van een HBO opleiding, bijvoorbeeld Management Kinderopvang, Pedagogiek, Social Work. Welke werkzaamheden door een stagiaire worden uitgevoerd is afhankelijk van opleiding en niveau. Zo zullen leerlingen die de opleiding Helpende Zorg en Welzijn niveau 2 volgen, zich richten op huishoudelijke taken. Stagiaires van de opleiding PW-3 en PW-4 richten zich ook, onder begeleiding van de pedagogisch medewerkers, op de verzorging en begeleiding van kinderen. Deze taken worden in de loop van de stageperiode geleidelijk opgebouwd/ uitgebreid. De uiteindelijke verantwoordelijkheid ligt altijd bij de pedagogisch medewerker in de groep. Niveau 4 leerlingen kunnen ook ondersteunende werkzaamheden uitvoeren voor de assistent-leidinggevende, het betreft dan veelal groep overstijgende taken. In de baby/dreumesgroep worden geen stagiaires ingezet die korter dan een half jaar stagelopen.

### **Formatieve inzet van stagiaires**

Stagiaires kunnen formatief worden ingezet bij ziekte en verlof van een pedagogisch medewerker. Er ligt dan wel een contract aan ten grondslag. Dit gebeurt in het kader van kwaliteitsoverweging en continuïteit. In dit soort gevallen kan de afweging gemaakt worden dat het voor kinderen veiliger is het vertrouwde gezicht van een stagiaire op de groep te hebben dan een redelijk onbekende invalskracht. Stagiaires kunnen alleen worden ingezet op de eigen stagelocatie, ze staan dan niet alleen op de groep (m.u.v. de pauze). Een MBO stagiaire mag niet formatief worden ingezet tijdens het eerste leerjaar. Het aantal stagiaires is niet meer dan 33% van het personeelsbestand aan pedagogisch medewerkers op het kindercentrum.

### **Begeleiding stagiaires**

De stagiaires worden gekoppeld aan een vaste medewerker op de groep. Deze neemt de begeleiding van de opdrachten en beoordeling op zich. Tijdens de werkoverleggen worden de stagiaires besproken met de andere collega's. Op deze manier waarborgen we transparantie in het team en voor de stagiaires een brede begeleiding. Iedere maand is er een begeleidingsgesprek buiten de groep waarin leerdoelen en voortgang besproken worden. Opdrachten worden tijdens rustige momenten op de groep besproken. Ook is er vier keer per schooljaar een beoordelingsmoment waarin de stagiaires gevraagd worden om hun groei en voortgang aan te tonen. Afhankelijk van opleiding van de stagiaires is er nog een gesprek met de praktijkbegeleider van school.

### **Ondersteuning in geval van calamiteiten**

Afhankelijk van de leidster-kind ratio worden er een aantal pedagogisch medewerkers ingeroosterd op een locatie. Medewerkers kunnen in geval van calamiteiten te allen tijde gebruik maken van het protocol "ingrijpende gebeurtenissen". Het hanteren van het protocol is niet afhankelijk van het aantal medewerkers, die werkzaam zijn op een locatie.

In geval van calamiteiten hanteren we binnen Hoera Kessel de volgende afspraken omtrent beschikbaarheid:

- In geval van calamiteit wordt in eerste instantie contact gezocht met de assistent leidinggevende of clustermanager.
- BSO Hoera de Liaan is gevestigd in de basisschool. Tijdens schoolweken is er altijd onderwijs- of onderwijsondersteunend personeel aanwezig op de locatie.
- BSO Hoera de Liaan is ook geopend tijdens studiedagen en schoolvakanties. Tijdens deze dagen kunnen de pedagogisch medewerkers terug vallen op collega's die in de buurt wonen. (achterwacht)

- Verder fungeren de assistent leidinggevende en de clustermanager van Hoera de Liaan als achterwacht op de dagen dat zij werkzaam zijn. Zij zijn voor een medewerk(st)er altijd telefonisch bereikbaar en kan in geval van nood snel ter plaatse zijn.
- In geval van calamiteiten wordt de clustermanager altijd op de hoogte gebracht.

### **Ondersteuning indien slechts één beroepskracht aanwezig is**

Tijdens de verlengde voorschoolse opvang, schoolvakanties en op woensdag (BSO Panningen) en vrijdag kan het voorkomen dat er één beroepskracht aanwezig is bij BSO Hoera de Liaan.

Voor Hoera de Liaan is een lijst met telefoonnummers van collega's opgesteld (achterwacht).

Deze collega's wonen in de nabijheid van de locatie en kunnen in geval van calamiteiten binnen de aanrijtijden van de ambulance aanwezig zijn. Voor een vakantie wordt samen afgestemd wie op welke momenten bereikbaar is in geval van calamiteiten.

Hierin worden ook de clustermanagers en assistent leidinggevende meegenomen.

### **Ondersteuning door niet beroepskrachten**

De beroepskrachten van Hoera de Liaan worden ondersteund door andere volwassenen:

- Stagiaire
- Interieurverzorgster

Beiden zijn in het bezit van een geldig VOG en dragen nooit de verantwoordelijkheid voor de groep of een van de kinderen. Zij tellen niet mee in de BKR.

Daarnaast zijn er andere volwassenen die incidenteel ondersteunen op een locatie: Bijvoorbeeld: voorleesmoeders, volwassenen die meehelpen gedurende een thema-activiteit, tuinman, conciërge enz.

Deze mensen dragen nooit de verantwoordelijkheid over een van de kinderen of de groep.

Binnen Hoera wordt ook aan leerlingen de mogelijkheid geboden om stage te lopen binnen het kindercentrum. Zij worden begeleid door een werkbegeleider op locatie. De algehele coördinatie rondom stage gebeurt door de stagecoördinator.

Welke werkzaamheden door een stagiaire worden uitgevoerd is afhankelijk van opleiding en niveau. Zo zullen leerlingen die de opleiding Helpende Welzijn-2 volgen, zich richten op huishoudelijke taken. Stagiaires van de opleiding SPW-3 en SPW-4 richten zich ook, onder begeleiding van de pedagogisch medewerkers, op de verzorging en begeleiding van kinderen. Deze taken worden in de loop van de stageperiode geleidelijk opgebouwd/uitgebreid.

Wanneer een stagiaire minimaal 3 maanden stage komt lopen, is er voor aanvang van de stage een VOG aangevraagd.

## **1.10 Oudercommissie**

Hoera kindercentra werkt met oudercommissies. Er is een centrale oudercommissie voor Helden actief waarbij de ouders van De Liaan aangesloten zijn. De oudercommissie vergadert ongeveer 6 keer per jaar.

## **1.11 Afwijkingsregeling**

Binnen Hoera kindercentra kan er, overeenkomstig met de wet kinderopvang er maximaal drie uur afgeweken worden van de BKR wanneer er sprake is van minimaal tien uur aaneengesloten opvang. Er zullen dan minimaal de helft van het op grond van

de beroepskracht-kindratio vereiste aantal medewerkers worden ingezet. De afwijkingsregeling wordt alleen toegepast tijdens schoolvakanties en op studiedagen, op locatie Kinderdrome of locatie Liaan. Gezien de bezetting van de groepen hebben we de afwijkingsregeling als volgt vorm gegeven: maandag t/m vrijdag van 7.30- 8.00 uur, van 12.30-14.30 uur en van 17.00-17.30 uur.

Wij streven naar waarborging van continuïteit in alle groepen door vaste krachten in te plannen. Bovengenoemde afwijkmomenten worden steeds kritisch bekeken (o.a. afhankelijk van breng- en haaltijden en groepssamenstelling en de flexkinderen) en zo nodig bijgesteld. De clustermanager is de eindverantwoordelijke m.b.t. deze afwijkingsregeling. Hoera kindercentra werkt kindvolgend. De behoefte van het kind blijft leidend in de inzet van pedagogisch medewerkers. Op momenten dat er één pedagogisch medewerker aanwezig is, in afwijking van de beroepskracht-kindratio wordt er ondersteuning geboden door de assistent leidinggevende, clustermanager, stagiaire, interieurverzorgster, ook ouders die op verschillende momenten hun kind komen brengen of ophalen.

## **2. BSO Hoera De Liaan**

### **2.1 Doelstelling van BSO Hoera**

Buitenschoolse opvang BSO Hoera biedt groepsopvang voor kinderen van 4 jaar tot 13 jaar.

De kinderen krijgen de mogelijkheid zich optimaal te ontwikkelen en krijgen ruimte voor de ontplooiing van hun eigenheid en hun individualiteit. De pedagogisch medewerkers proberen dit proces bewust en actief te stimuleren.

### **2.2 Pedagogisch klimaat Hoera**

Bij BSO Hoera is de sfeer huiselijk. Er wordt aangesloten bij de thuissituatie van een kind. Kinderen denken en helpen mee bij het aankleden van de ruimte. De pedagogisch medewerkers staan tussen de kinderen in, indien nodig geven zij leiding. De pedagogisch medewerkers staan open voor de wensen en behoeften van elk kind. Ze nemen het kind serieus. Elk kind is uniek en wordt geaccepteerd zoals het is. Het programma is gericht op ontspanning. Elk kind mag zelf kiezen of hij/zij wil meedoen. Wil het kind een vriendje of vriendinnetje meenemen, dan is hiervoor de mogelijkheid. Dit wel na overleg met pedagogische medewerkers.

### **Samen met de basisschool**

Hoera werkt nauw samen met basisschool de Liaan. Samen wordt er gewerkt aan een toekomstig integraal kindcentrum. Pedagogisch medewerkers en leerkrachten werken samen aan een doorgaande ontwikkelingslijn. Hierbij wordt de Daltonvisie als leidraad gebruikt. Er vindt regelmatig overleg plaats zowel op directieniveau alsook op uitvoerend niveau. Zo is er een commissie van DACO's (Dalton coördinatoren) waar zowel leerkrachten als pedagogisch medewerkers deel van uit maken. Zij monitoren de daltonontwikkeling, de onderlinge afstemming en doen voorstellen aan de directie voor eventuele interventies of bijsturing.

Er vindt regelmatig overleg plaats tussen pedagogisch medewerkers en leerkrachten op het moment dat er signalen of zorgen zijn met betrekking tot de ontwikkeling of het welbevinden van kinderen.

Naast de basisschool de Liaan wordt er ook samen gewerkt met basisschool de Pas. Ook hier vindt regelmatig overleg plaats tussen leerkrachten en pedagogisch medewerkers.

### **A. Een gevoel van emotionele veiligheid**

Om aan dit doel te kunnen werken moet een pedagogisch medewerker beschikken over de volgende vaardigheden:

- Individuele aandacht geven;
- Structuur bieden;
- Warmte en genegenheid bieden;
- Voorspelbaar zijn voor kinderen;
- Signalen van kinderen herkennen.

#### **A1. In de leid(st)er-kind interactie werken wij aan de emotionele veiligheid van een kind.**

Kinderen ontlenen een gevoel van veiligheid in de eerste plaats aan de persoonlijke relatie met een pedagogisch medewerker. Het is belangrijk dat er vaste leiding aanwezig is.

Een pedagogisch medewerker moet sensitief zijn, dit wil zeggen dat ze zich kan verplaatsen in het kind en gevoelig is voor wat er in het kind omgaat. In het handelen van de pedagogisch medewerker komt dit tot uiting door:

- Je loopt naar een kind toe, als je contact maakt, je gaat door de knieën en maakt oogcontact met het kind.
- Je maakt samen plezier en grapjes.
- Je bevestigt het kind positief in z'n gedrag en moedigt het kind aan, bijvoorbeeld "dat kun je goed".
- Je let op het non-verbale gedrag van een kind en sluit daarop aan.
- Je schat in wanneer het kind behoefte heeft aan aandacht.

Een pedagogisch medewerker moet daar vervolgens responsief op reageren, dit wil zeggen dat hij/zij handelt naar zijn/haar sensitiviteit, waardoor het kind zich begrepen voelt. In het handelen van de pedagogisch medewerker komt dit tot uiting door:

- Je vertaalt / verwoordt gedrag van het kind, bijvoorbeeld "wat knap dat jij dat zelf hebt gemaakt" of "dat heb je goed gedaan".
- Je reageert op verbale /non verbale signalen, bijvoorbeeld "wil je graag gaan knutselen"?
- Je geeft het kind tijd en ruimte voor initiatief, bijvoorbeeld "doe maar, ga maar vast, dat kan jij wel".
- Je sluit aan op het gedrag, bijvoorbeeld "wat kun jij leuke grapjes maken".
- Je reageert met respect en aandacht, bijvoorbeeld "ik weet dat het ..... maar.....". Elk kind is uniek en verdient dezelfde mate van aandacht.

Je benadert elk kind als een individu. Elk kind is uniek. Je houdt rekening met karaktereigenschappen van het kind en geeft het kind de ruimte om zich te ontwikkelen. Je hebt zicht op de ontwikkelingsfase van het kind. Je gaat ervan uit wat het kind al zelf kan en stimuleert en ondersteunt hem hierbij.

Je leert het kind dat het in een kindercentrum samen met anderen kinderen speelt en dat een kind rekening moet houden met de andere kinderen.

In de communicatie met een kind:

- luister je actief, dit wil zeggen dat je oogcontact maakt, voor een kind gaat zitten, herhaalt en bevestigt;
- geef je kinderen een beurt, nodigt ze of daagt ze uit om iets te zeggen, maar respecteert ook "stille" kinderen;
- wijs je kinderen erop om naar elkaar te luisteren, bijvoorbeeld "luister eens naar Pietje, die heeft iets leuks te vertellen";
- voer je met kinderen één op één gesprekjes;

- praat je niet alleen maar op ge- of verbiedende toon met 'n kind, bijvoorbeeld "dat mag niet" of "kom hier";
- ben je bewust dat de voertaal Nederlands is, dialectgebruik kan in alle gevallen dat het logisch is, bijvoorbeeld het kind spreekt dialect.

Een pedagogisch medewerker geeft de structuur van de dag aan, hij/zij bepaalt uiteindelijk wat er gebeurd. Een kind mag zich afzonderen, het hoeft niet altijd aan alles deel te nemen. Een pedagogisch medewerker bepaalt de groepsregels en handelt daar ook naar. Een pedagogisch medewerker kan het humeur van een kind in schatten en gaat daar in mee tot de groepssfeer of zijn/haar eigen grenzen bereikt zijn. Dan neemt een pedagogisch medewerker maatregelen, zoals negeren, ombuigen/afleiden of straffen.

## **A2. Door de wijze waarop wij de binnen- en buitenruimte aanbieden en inzetten creëren wij emotionele veiligheid voor een kind.**

Aan de ruimte worden de volgende eisen gesteld:

- De ruimte is een vaste, bekende plek voor het kind (de stamgroep), waar het het grootste gedeelte van de dag verblijft. Dit geldt ook zoveel mogelijk voor de slaapkamers, het kind heeft een 'eigen' bedje.
- Als de accommodatie het toelaat zijn er vaste ruimten voor vaste activiteiten (bijv. speelhal en keuken).
- De grootte is gebaseerd op de normen die staan in de CAO.
- Materiaalkeuze: daagt het kind uit om te spelen.
- Kindgericht: het kind krijgt voldoende uitdaging en wordt niet teveel geprikkeld, het kind mag zelf keuzes maken. Waar het kind niet aan mag komen staat niet binnen handbereik.
- "Warm en eigen": gelegenheid om te je even terug te trekken. Sfeer maken en gezelligheid creëren.

In de ruimte wordt er aan een 'balans' gewerkt door de ruimte in hoeken in te delen van rust en actie. De groepsruimten moeten veilig zijn en daarbuiten mogen spannende, uitdagende dingen zijn waar kinderen mee leren in aanraking te komen. De inrichting sluit aan bij de veiligheid van kinderen door middel van:

- huisje en hoeken, binnen en buiten, kan een kind opgaan in zijn spel
- Kinderen kunnen in een ruimte veilig en ongestoord spelen. Ze kunnen daar pret maken en ondeugende dingen uithalen.

Kenmerken die specifiek gelden voor de binnen- en voor de buitenruimten afzonderlijk zijn:

- Er dient voldoende daglicht naar binnen te vallen en er wordt gestreefd dat kinderen naar buiten kunnen kijken.
- Elke dag gaan we naar buiten.
- Binnen is er geborgenheid en buiten moet er gerend en gefietst kunnen worden.
- Zowel binnen als buiten moeten kinderen van verschillende groepen met elkaar samen kunnen spelen.

## **A3. In en met de groep dragen wij zorg voor de emotionele veiligheid van een kind.**

Voor een kind maak je een groep tot een vertrouwde omgeving door:

- Structuur aan te bieden van dagelijkse groepsactiviteiten, bijvoorbeeld gezamenlijk fruit & drink moment.
- Vriendschappen te stimuleren, bijvoorbeeld kinderen samen te laten spelen, samen activiteiten te laten doen etc.



- 'Open deuren beleid', kinderen de gelegenheid geven om met andere kinderen uit andere groepen samen te spelen.

We gaan ervan uit dat ieder kind uniek is. Eigenaardigheden van een kind worden gerespecteerd. We houden van de diversiteit van kinderen. Als het gedrag van een kind de groep verstoort, buigen we dit gedrag om of we wijzen het kind op de consequenties van zijn/haar gedrag. Als een kind bijvoorbeeld gooit met auto's, dan proberen we het kind af te leiden, door bijvoorbeeld een activiteit aan te bieden. We stimuleren dat kinderen hun rol in de groep mogen spelen, bijvoorbeeld een ander kind troosten, leider, verhaalkind etc.

Je bevordert communicatie tussen kinderen door:

- Kringgesprekken te voeren;
- (gezelschap)spelletjes doen;
- Onderling in kleine groepjes gesprekjes met kinderen te voeren en kinderen daarbij veel aan het woord laten.
- Zelf uitleggen wat hij/zij doet, het voorbeeld te geven.

Om de emotionele respons tussen kinderen te bevorderen doe je:

- Vertalen dat bepaald gedrag een gevoel bij een ander kind teweeg brengt, bijvoorbeeld "als jij Pietje slaat, dan doet dat pijn en dat is niet leuk".
- Kinderen aan elkaar te laten uitleggen wat ze bedoelen of willen met elkaar.
- Kinderen eerst zelf dingen laten oplossen, kinderen zijn zelf verantwoordelijk

#### **A4. Bij het organiseren en aanbieden van activiteiten kiezen wij voor een aanpak die de emotionele veiligheid van een kind waarborgt.**

Een kind hoeft niet altijd aan alle creatieve activiteiten mee te doen. Een kind doet wel mee aan de eetmomenten. Bij activiteiten worden kinderen wel gestimuleerd om mee te doen, het kind wordt uitgedaagd en geprikkeld. De BSO is vrije tijd voor een kind, het kind mag dus zelf initiatief nemen.

Je kunt steun bieden aan een kind tijdens een activiteit door:

- De activiteit aantrekkelijk te maken, zodat het kind wordt uitgedaagd.
- De ontwikkeling van het kind te stimuleren door spel en activiteiten aan te bieden die passen bij de leeftijd van het kind. Het kind voelt zich hierdoor veilig en vertrouwd.
- Een kind te troosten en te helpen.
- Spelmomenten te bevestigen en bewaken (kinderen zelf laten spelen en op afstand toezien).
- Aan- en in te voelen hoe het kind zich voelt en daarop actie te ondernemen.
- In te schatten of je kinderen iets moet uitleggen of dat de kinderen het zelf kunnen.
- Een element in te brengen waardoor het spel uitdagend en vernieuwend blijft.

Om kinderen optimaal te betrekken tijdens activiteiten kun je:

- Activiteiten aanbieden die aansluiten op ontwikkeling en behoefte van het kind.
- Activiteiten aanbieden die herhaling combineren met uitdaging.
- Activiteiten op het juiste moment en op de juiste plaats aanbieden.
- Kinderen van elkaar laten leren en elkaar laten helpen.

Herkenningpunten voor een kind in de structuur van een dag, een maand en een jaar zijn:

- Vaste activiteiten op vaste momenten.
- Seizoensgebonden activiteiten, bijvoorbeeld een lampion knutselen met sint maarten.

- Rituelen vernieuwen en veel aandacht blijven geven. Zoals verjaardagen of feesten vieren, een nieuw kind begroeten of afscheid nemen.

#### **A5. Wij gaan met het spelmateriaal om op een wijze die bijdraagt aan de emotionele veiligheid voor een kind.**

Kinderen kunnen en mogen zelf kiezen waar ze mee willen spelen. Je kunt wel een richting geven in de keuze, bijvoorbeeld "wil je met de kraaltjes spelen". De pedagogisch medewerker biedt speelgoed aan wat past bij de ontwikkelingsfase van een kind. Kinderen ruimen zelf mee op, krijgen daarvoor instructie.

Je geeft steun en begeleiding bij het omgaan met het spelmateriaal door:

- Het kind te stimuleren om met afwisselend speelgoed te spelen.
- Inzicht te hebben in waar het kind goed in is en vaak mee speelt. Je biedt dit aan, maar brengt ook andere elementen in het spel.
- Het kind te leren waar het materiaal gebruikt kan worden, leert het kind zelfvertrouwen.

#### ***B. Gelegenheid tot ontwikkelen van persoonlijke competentie***

Om aan dit doel te kunnen werken moet een pedagogisch medewerker beschikken over de volgende vaardigheden:

- Observeren;
- Kinderen ruimte geven;
- Kinderen stimuleren;
- Uitdaging bieden;
- Geduld.

#### **B1. In de leid(st)er-kind interactie bieden wij gelegenheid voor het ontwikkelen van persoonlijke competenties van een kind.**

Je stimuleert het kind door:

- Een omgeving te creëren waarin het kind zich veilig en op zijn gemak voelt.
- Het kind uit te dagen om grenzen te ontdekken en te verleggen.
- Positief gedrag te benoemen en compliment geven hierop. Het kind zelfvertrouwen geven, dat het ook fouten mag maken. Het kind op het verkeerde gedrag aanspreken, bijvoorbeeld niet, jij bent stout, maar wat jij doet vind ik niet fijn.
- Adequate, functionele instructie te geven en niet van bovenaf, zoals "Kijk uit, blijf af" etc.
- Een extra element in een bekende spelsituatie in te brengen om zo meer uitdaging in het spel te brengen.
- In te spelen op grapjes, humor, "gek-doen" of stout-zijn" van een kind.
- In te gaan op initiatieven van een kind.

Je kunt steun en hulp bieden aan een kind door:

- Oefenen, bevestigen, steunen, troosten, helpen, begeleiden, inleven, stimuleren etc.
- Alert te zijn dat hij/zij op een positieve manier en toon iets tegen een kind zegt.
- Helpen bij het ontdekken van eigen vaardigheden.
- Duidelijkheid geven door middel van grenzen stellen.

#### **B2. Door de wijze waarop wij de binnen- en buitenruimte aanbieden en inzetten dragen wij bij aan het ontwikkelen van de persoonlijke competenties van een kind**

Een pedagogisch medewerker stimuleert een kind om gebruik te maken van een ruimte door:

- Het kind de gelegenheid te bieden voor eigen initiatief: het kind mag zelf bepalen waar het mee speelt. Je respecteert de keuze van het kind.
- Evenwicht te bieden tussen veiligheid en uitdaging.
- Een vertrouwde en bekende sfeer aan te bieden, herkenbare indeling van de ruimte met verschillen tussen rust en actie.
- Mogelijkheden aan te bieden die aansluiten bij leeftijd, ontwikkelingsstadium van een kind, bijvoorbeeld een bouwhoek.
- Duidelijke afspraken te maken over omgangsvormen en gedragsregels in de diverse ruimten.

Afspraken en instructies worden in een begrijpelijke taal gegeven, korte duidelijke zinnen. Er worden mogelijke risico's verwoord van onveilige (spel) situaties. Ongelukjes en "bijna-ongelukjes" worden nabesproken.

Mogelijkheden om uitdaging en stimulans in de sfeer van een ruimte te creëren zijn:

- Plaatsjes/hoekjes om even terug te trekken.
- Gebruik van lichte, rustgevende kleur, gebruik van materiaal om aan te sluiten bij de belevingswereld van een kind.
- Gebruik van verlichting en gepaste muziek op het juiste moment.

### **B3. In en met de groep dragen wij zorg voor het ontwikkelen van de persoonlijke competenties van een kind.**

Je draagt zorg voor een individueel kind in groepsverband door:

- Persoonlijke aandacht te geven aan een kind. Bijvoorbeeld door een kind persoonlijk te begroeten bij binnenkomst.
- Activiteiten aan te bieden waarmee een kind zichzelf op onderscheidende wijze kan laten zien.
- Mate en soort aandacht geven die past bij zijn/haar behoefte gezien leeftijd, ontwikkelingsfase en karakter.
- Het werken in kleine groepjes.

De groep kan een pedagogisch medewerker gebruiken/benutten als "sociale leeromgeving". Dit kan een pedagogisch medewerker doen door:

- Het oefenen van persoonlijke mogelijkheden, aardigheden en onaardigheden en grenzen in relatie tot een ander: democratisch opvoeden.
- Ervaringen te leren delen met anderen: elkaar troosten, plezier maken, verdriet hebben etc. Kinderen leren van elkaars gedrag.
- Omgaan met/ervaren van gewenst en ongewenst sociaal gedrag in relatie tot anderen.
- Kinderen het gevoel geven, dat ze zich mogen uiten wat betreft hun gevoelens; verdrietig zijn mag, boos zijn mag, vrolijk zijn mag.
- Kinderen te leren om deel van een groep te zijn: delen, wachten, aanpassen, accepteren, respecteren, incasseren, leiderschap, kleinste of grootste/ jongste of oudste zijn.

### **B4. Bij het organiseren en aanbieden van activiteiten kiezen wij voor een aanpak die de ontwikkeling van de persoonlijke competenties van een kind stimuleert.**

Het activiteitenaanbod kan aansluiten op persoonlijke competenties van een kind door:

- Een gevarieerd aanbod van activiteiten met een evenwicht in gestructureerde activiteiten en vrij spel.
- Kansen bieden voor individuele leermomenten: een kind nieuwe materialen aanbieden, en kans geven tot persoonlijke ontwikkeling.
- Kansen voor zelfoverwinning, voor zelfstandigheid en zelfredzaamheid: kind overwint de angst voor een glijbaan, zelf de jas ophangen etc.

- Uit te dagen, activiteiten aanbieden waardoor het kind 't gevoel krijgt, ik ben hier goed in.

Activiteiten die kans bieden voor het ontwikkelen van persoonlijke kwaliteiten zijn:

- Activiteiten die tegemoet komt aan de individuele behoeften binnen de mogelijkheden van de groep. Een kind mag toeschouwer zijn maar ook actief deelnemen.
- Aanbieden van specifieke activiteiten die vaardigheden op specifieke gebieden versterken, bijvoorbeeld plakken.
- Aanbieden van seizoensgerichte /thema gerichte activiteiten gedurende schoolvakanties, bijvoorbeeld thema op reis
- Activiteiten die een kind kennis laat maken met de dagelijkse dingen, bijvoorbeeld boodschappen doen.

### **B5. Wij gaan met het spelmateriaal om op een wijze die de ontwikkeling van de persoonlijke competenties van een kind stimuleert.**

Spelmateriaal sluit aan bij het individuele kind doordat:

- Het de ontdekking van eigen persoonlijkheidskenmerken stimuleert zoals zelfvertrouwen, interesse, initiatief.
- Het emoties los maakt van plezier, verrassing, verwondering, on-/geduld, teleurstelling, verdriet etc.
- Past bij de leeftijd, ontwikkelingsfase, mogelijkheden van een kind.
- Het ontwikkelingsgebieden van zelfstandigheid en zelfredzaamheid bevordert.
- Het veilig is en voldoet aan de wettelijke veiligheidseisen.

Spelmateriaal kan aanzetten tot spel en exploratie doordat:

- Het spannend, uitdagend en interessant is, maar ook vertrouwd en herhaling biedt.
- Het momenten van overleg en communicatie stimuleert, bijvoorbeeld samen een spelletje doen.
- Het eigenschappen heeft die leiden tot zowel individueel spel als samenspel.
- Het aanzet tot ontdekken, tot grenzen verkennen en overwinnen, exploratie.

Er zijn afspraken over het kiezen van spelmateriaal, het gebruik ervan en het opruimen. Daarnaast zijn er gedragsregels over individueel of gezamenlijk spel.

### ***C. Gelegenheid tot ontwikkelen van sociale competentie***

Om aan dit doel te kunnen werken moet een pedagogisch medewerker beschikken over de volgende vaardigheden:

- Actieve houding met kinderen;
- Interactie stimuleren;
- Samen plezier hebben;
- Bewust maken van de wereld.

### **C1. In de leid(st)er-kind interactie bieden wij de gelegenheid voor de sociale competenties van een kind.**

De rol/positie van de pedagogisch medewerker tijdens de interactie tussen kinderen onderling is:

- Situatie-afhankelijk: sturend, ondersteunend, stimulerend, motiverend, corrigerend, dit geldt ook bij conflictsituaties.
- Je stimuleert het kind om in overleg te treden met zijn groepsgenootjes in concrete situaties of tijdens spelmomenten. Dit bevordert ook de weerbaarheid van een kind. Je stimuleert kinderen om samen te werken, samen dingen te delen en samen te ervaren, bijvoorbeeld een pedagogisch medewerker zegt tegen een kind: "Ga maar samen met de andere kinderen een hele hoge toren bouwen". Je

leert kinderen om te gaan met vriendschap, kameraadschap en "vijandigheid" tussen kinderen.

- Je beschikt over het vermogen om je in te leven in het kind.

## **C2. Door de wijze waarop wij de binnen- en buitenruimte aanbieden en inzetten dragen wij bij aan het ontwikkelen van de sociale competenties van een kind.**

De ruimte biedt kansen voor gezamenlijke en gevarieerde beleving door:

- Afwisseling tussen rustige plekken en actieplekken, bijvoorbeeld knuffelhoek en speelhal.
- Hoeken, plekken waar kinderen alleen of met meerdere kinderen kunnen spelen.
- Een ruimte of een plek die uitdaagt tot rennen, klimmen, verkleden etc.

## **C3. In en met de groep dragen wij zorg voor het ontwikkelen van de sociale competenties van een kind.**

De groep kun je als betekenisvolle leeromgeving benutten door:

- Een goede balans te zoeken tussen bekende/ vertrouwde en nieuwe groepsgenoten, bijvoorbeeld de "bekende kinderen" helpen de "nieuwe kinderen" om dingen te vinden.
- Kinderen leren om te gaan met elkaar en elkaars hoedanigheid, bijvoorbeeld de oudste, de kleinste, de rustige etc.
- Kinderen te leren om samen te spelen en samen te delen.
- Activiteiten te organiseren die recht doen aan specifieke (persoon) of gezamenlijke (leeftijd, cultuur) kwaliteiten en ervaringen, bijvoorbeeld koekjes bakken.
- Het kind te stimuleren om in overleg te treden met zijn groepsgenootjes, bijvoorbeeld "vraag maar aan Pietje, waar je dat speelgoed moet opruimen".
- Ruimte te bieden voor initiatieven van kinderen.
- Het verwoorden van betekenisvolle, emotionele gebeurtenissen in de groep of het gezin, bijvoorbeeld de geboorte van een broertje of zusje in een gezin.
- Kinderen leren om te gaan met conflictsituaties, bijvoorbeeld leren om sorry te zeggen, als ze een ander kind pijn doen.

## **C4. Bij het organiseren en aanbieden van activiteiten kiezen wij voor een aanpak die de ontwikkeling van de sociale competenties van een kind stimuleert.**

In de groep worden allerlei activiteiten georganiseerd. Er is een duidelijke en vaste verdeling tussen groepsmomenten en momenten die kinderen individueel invullen, rekening houdend met de nodige variatie en flexibiliteit.

De activiteiten zetten aan tot wisselende groepssamenstellingen, zo leren kinderen om te gaan met verschillende kinderen. Als je bijvoorbeeld gaat knutselen zet je een jonger kind naast een ouder kind, zodat het oudere kind het jongere kind kan helpen. Er is variatie in het aanbod van activiteiten bestemd voor grotere of kleinere groepjes.

Het activiteitenaanbod heeft een sociale inhoud. Deze bestaat uit:

- Het stimuleren tot samen spelen, praten, luisteren, helpen, werken etc.
- Het stimuleren om te delen met, wachten op, rekening te houden met anderen.
- Het ontwikkelen van een empathisch vermogen.
- Gelegenheid om kwaliteiten te tonen en te ervaren, b.v. 't eerste, snelste, laatste, beste, vooraan, achteraan etc.
- Aansluiten op de diversiteit van sociale, culturele, leeftijd- en sekse-gebonden aspecten in de groep, bijvoorbeeld dansen of een toren bouwen.
- Het omgaan met emoties in situaties van plezier, grapjes, frustratie, conflict, boosheid, verdriet, teleurstelling etc.

- Het ontwikkelen van sociale verantwoordelijkheid/ normen en waarden, dit is vooral van toepassing bij de oudere kinderen.

**C5. Wij gaan met spelmateriaal om op een wijze die de ontwikkeling van de sociale competenties van een kind stimuleert.**

Spelmateriaal levert een bijdrage aan het sociaal ervaren en leren, doordat

- Spelmateriaal geschikt is voor individueel en samenspel.
- Spelmateriaal uitnodigt tot rollenspel, bijvoorbeeld verkleedkleden.
- Er uitdagend, grensverleggend en ontwikkelingsgericht materiaal wordt aangeboden.
- Het materiaal dat wordt aangeboden moet leiden tot het gezamenlijk ervaren van plezier, succes, teleurstelling, verliezen, winnen, bijvoorbeeld een lotto spelletje.

***D. Eigen maken van normen, waarden en 'cultuur'***

Om aan dit doel te kunnen werken moet een pedagogisch medewerker beschikken over de volgende vaardigheden:

- Benoemen en waarderen van verschillen;
- Vragen altijd beantwoorden;
- Omgangsvormen leren;
- Uitleg geven over de wereld die kinderen ontdekken;
- Respect en waardering tonen.

**D1. In de leid(st)er-kind interactie bieden wij gelegenheid voor het socialisatieproces van een kind.**

Algemene omgangsvormen die er in de groep gelden zijn:

- elkaar met de naam aanspreken; op je beurt wachten; niet door elkaar heen praten; elkaar aankijken en elkaar uit laten praten.

Beschrijving van omgangsvormen in specifieke situaties zoals:

- wat mag en moet tijdens maaltijden; op elkaar wachten; niet spelen met eten, korstjes opeten; bord leeg eten; eerst een boterham met vlees of kaas en daarna met zoet.
- spelmoment; regels en afspraken tijdens het spelen; samen opruimen.
- kind leren omgaan met hygiëne, handjes wassen als je naar de toilet bent geweest; privacy van kind respecteren.
- bij ruzie: tonen van wederzijds respect en elkaar geen pijn doen. Het weer goed maken, een kind sorry laten zeggen.
- inzicht van eigen persoonlijke normen en waarden en inzicht hebben in de verhouding en het samenspel.

Als een kind zich niet houdt aan de gemaakte afspraken is het belangrijk om aan een kind duidelijk uit te leggen waarom een bepaalde afspraak geldt. Je legt uit wat de gevolgen kunnen zijn als men zich niet aan de afspraak houdt. Vervolgens biedt je ruimte om het gecorrigeerde toe te passen. Bij herhaling van gedrag terug verwijst je terug naar de afspraak. Wanneer het kind zich niet aan de afspraak houdt, dan het kind uit de situatie halen en nalaten denken over de afspraak.

Als pedagogisch medewerker kun je er voor zorgen dat er respect en waardering is voor verschillen door:

- Aandacht te hebben voor de omgangsvormen die horen bij specifieke religie of cultuur, dit moet in balans blijven met de waarden en normen van de organisatie.
- Aandacht te besteden aan rituelen, feesten, gedenkdagen die horen bij een religie of cultuur, bijvoorbeeld kerstmis of suikerfeest.

- Kinderen bewust maken van de overeenkomsten en verschillen tussen de verschillende culturen en hen daarmee leren omgaan.
- Gesprekjes te voeren met kinderen, waardoor je open staat voor elkaar en elkaar kunt begrijpen.

Eisen die gesteld worden aan de communicatie tussen pedagogisch medewerker en kind zijn:

- Samen met kinderen praten, afwisselen van beurt geven en nemen, bijvoorbeeld "nu mag Pietje een liedje uitkiezen om te zingen".
- Oriëntatie op elkaar, oogcontact maken, elkaar laten uitpraten.
- Woordkeuze, korte en duidelijke zinnen.
- Taalkeuze: denk aan Nederlands en dialect.
- Non-verbale communicatie

## **D2. De wijze waarop wij de binnen- en buitenruimte aanbieden en inzetten draagt bij aan het socialisatieproces van een kind.**

In alle ruimtes gelden er heldere en eenvoudige afspraken over wat kan en mag in de ruimtes. In de groep mag er bijvoorbeeld niet gerend worden.

Een ruimte is leefbaar en aangenaam voor iedereen door:

- Afspraken te maken over gezamenlijke verantwoordelijkheid voor inrichten/aankleden, opruimen, schoonmaken etc.
- Afspraken te maken over onderlinge omgangsvormen zoals geluid en gedrag.
- Gelegenheid te bieden om op het voorgaande feedback te geven.

## **D3. In en met de groep dragen wij zorg voor het socialisatieproces van een kind.**

Je kunt de groep benutten voor het overdragen van normen en waarden door:

- Het bewaken van afspraken en omgangsvormen.
- Het verwoorden van wat er gebeurt tijdens sociale interacties: samen iets leuks, spannends, ontroerends meemaken.
- Het voeren en openstaan voor gesprekjes.
- Organiseren van gezamenlijke ervaringen in en buiten de opvangomgeving.
- Een afweging te maken tussen gezamenlijkheid en ieders eigenheid (individueel belang).
- Het maken van afspraken over het omgaan met verstorend gedrag, uitgaande van kansen van een kind en niet zijn/haar beperking.

Je kunt kinderen individuele ervaringen laten delen met de groep door, bijvoorbeeld een kind te laten vertellen over wat het heeft meegemaakt. Andere mogelijkheden zijn foto's, vieringen, toneel etc. Daarnaast maak je afspraken met de kinderen over een respectvolle omgang. Je leert kinderen om elkaar te begrijpen.

## **D4. Bij het organiseren en aanbieden van activiteiten kiezen wij voor een aanpak die de ontwikkeling van de sociale competenties van een kind stimuleert.**

Als pedagogisch medewerk(st)er kun je waarden en normen dicht bij kinderen brengen door woorden te geven aan wat kinderen zien, meemaken, voelen en daar ook betekenis aan geven, bijvoorbeeld "ik ben nu even Pietje aan het helpen, jij moet nu even op je beurt wacht". Je maakt afspraken met de kinderen, dat iedereen tijdens activiteiten rekening houdt met elkaar, dat ze leren om samen te delen en om elkaar te helpen. Je sluit aan bij de gebeurtenissen in het gezin en de omgeving.

Gedurende een dag is er aandacht voor persoonlijke en/of culturele rituelen. Daarnaast wordt er in de 'jaar-activiteitenkalender' aandacht gegeven aan culturele en religieuze vieringen en rituelen, bijvoorbeeld kerstviering.



Je kunt een natuurlijke verbinding maken tussen de Nederlandse cultuur en andere culturen door op bezoek te gaan of op bezoek vragen van 'voorbeeldfiguren', zoals een Chinese kok of een Turkse bakker. Je kunt ook naar plaatsen gaan waar "iets" gebeurt zoals consultatiebureau, politiebureau, museum, bibliotheek etc.

**D5. Wij gaan met spelmateriaal om op een wijze die de ontwikkeling van de sociale competenties van een kind stimuleert.**

Er is spelmateriaal dat wegwijs maakt in het alledaagse leven, zoals keukenattributen om te "koken", verkleedkleden om rollen te oefenen etc. Daarnaast is er materiaal dat diversiteit weergeeft, bijvoorbeeld een pop met een andere huidskleur, spullen uit wereldwinkel, boeken over andere culturen etc.





**Stichting**

**Hoera kindercentra**

Ruijsstraat 20 - 5981 CM Panningen

Tel. (077) 358 97 97

[info@hoerakindercentra.nl](mailto:info@hoerakindercentra.nl)

[www.hoerakindercentra.nl](http://www.hoerakindercentra.nl)